

When You Come to a Fork in the Road, Take It

Het eerste wat opvalt in Willem Vermeersch' werk van de voorbije jaren is dat hij een geheel eigen schriftuur ontwikkeld heeft: een schriftuur die gekenmerkt wordt door een moedwillige rusteloosheid en die zich, zo lijkt het, niet zomaar laat opsplitsen in de vertrouwde categorieën van schilderkunst, tekenkunst, fotografie, animatie en video. Er is een voortdurende contaminatie merkbaar tussen de toets van de schilder en de lijnvoering van de tekenaar, in die mate zelfs dat er geen wezenlijk onderscheid te maken valt tussen het opbouwen van een gelaagd beeld vertrekkende van een leeg canvas enerzijds, en het geagiteerd ingrijpen op gerecycleerde beelden en beeldreeksen anderzijds.

Qua handelswijze en snelheid van uitvoering zijn er raakpunten te vinden met het werk van Arnulf Rainer en Cy Twombly, zij het in een eigentijdse vertaling. De schriftuur van Willem Vermeersch is primair – primair in eerste instantie in de betekenis van ongefilterd, of beter gezegd, uitsluitend gefilterd door een temperament. Dit komt niet alleen tot uiting in de typische rusteloos ronddansende toets. De dragers die hij uitkiest voor zijn ingrepen vormen een afspiegeling van beelden die zich situeren aan de grens van het onbewuste, in een tussenzone waar geen hiërarchisch onderscheid bestaat tussen het spookbeeld van een leeg canvas, een close-up van het gezicht van een vrouw op haar doodsbed en een eindeloze reeks foto's van een wandeltocht naar Istanboel. De interactie tussen drager en schriftuur blijft libidineus, provocatief, met hier en daar een donkere afspiegeling van geweld, neergang en destructie – exorcisme is een term die zich hier lijkt op te dringen, ware het niet dat de initiële intensiteit en exaltatie niet automatisch overgaat in de illusie van spirituele bevrijding. De dynamiek van de handelingen leidt niet per se naar een organisch evenwicht tussen tegengestelde krachten, zoals we bij voorbeeld bij abstracte kunst gewoon zijn. De composities ontstaan veeleer als gevolg van een *découpage*, of – zoals vooral in de laatste tekeningenreeks te merken valt – als bijgewerkte *décollages* van vroeger werk.

Daardoor verwijzen de werken die Willem Vermeersch hier presenteert duidelijk naar een visuele cultuur die gedomineerd wordt door beeldschermen – en misschien belangrijker nog, naar onze quasi gedachteloze interactie met de beelden die op deze schermen verschijnen. Een kunstwerk is een hoek van de schepping die gefilterd wordt door een temperament, schreef Emile Zola in de negentiende eeuw. In de eenentwintigste eeuw stellen we vast dat de hoek van de schepping die we vandaag te zien krijgen vaak gefilterd is door een algoritme – een interactief mechanisme dat onze inbreng reduceert tot de onwillekeurige reflexen van onze vingertoppen. Wat we zo te zien krijgen leunt dichter aan bij een droom – een confuse manifestatie van onbewuste verlangens – dan bij een zorgvuldig uitgelichte hoek van de schepping.

Misschien is dit een van de redens waarom de nadruk bij Willem Vermeersch zo uitgesproken op de schriftuur ligt – op de sporen die achterblijven op een blad, een foto of een canvas, en die, hoe gefragmenteerd ook, zich telkens verhouden tot reële ervaringen. Ik denk onder meer aan zijn verleden als snowboarder, zijn verblijf in Maleisië of de voettochten. Het is een actief herbeleven en herwerken van voorbije lichamelijke en mentale impressies – zonder dat de breuklijnen en dissonanten die in de loop van dit proces opduiken uitgewist of weg gecamoufleerd worden. De zintuigen staan op scherp, altijd voorbereid op een nieuwe eruptie van geweld, klaar voor het leven zoals het zich vandaag aandient: veelheid, gelijktijdigheid, eindeloosheid.